
Публикуван на: 08-08-2013

Източник: [Портал Европа](#)

(Andrew MacDowal за World Politics Review) Оригиналa може да прочетете тук:

<http://www.worldpoliticsreview.com/articles/13141/bulgaria-protests-target-politics-of-business-as-usual>

Те са подценявани от международните медии, които са се фокусирали върху площадите Тахрир в Кайро и Таксим в Истанбул. Но продължаващите повече от 50 дни протести в България са показателни за все по-голямото разочарование от политическия и икономически елит, наблюдавано в цяла югоизточна Европа. Концепцията за страна, "пленена" от бизнес интереси, може би резонира и отвъд българската граница. Въпросът е дали ще се види истинска промяна в политиката и икономиката на страната.

Демонстрациите са най-големите в България след 1997 година, когато икономическата криза накара хората да излязат на улиците и доведе до падането на правителството. В кулминацията на демонстрациите от това лято, обсада на парламента блокира група депутати вътре; а автобус с политици беше заобиколен от протестиращи, които отказаха да му позволят да премине.

Демонстрантите искат оставката на правителството, водено от министър-председателя Пламен Орешарски. То беше избрано след предсрочни избори през май. Те бяха свикани, след като предишното дясно-центристко правителство на Бойко Борисов и неговата партия ГЕРБ само подаде оставка в резултат на серия от улични протести. Но докато протестите срещу Борисов бяха провокирани от икономически проблеми, и по-конкретно – покачващите се цени на енергията, сегашните протести са причинени преди всичко от политически несправедливости. Протестите започнаха през юни, когато Орешарски назначи за шеф на Държавната Агенция по Национална Сигурност Делян Пеевски, човек със съмнителна репутация. Майката на Пеевски е медиен магнат и бивш началник на Българския спортен тотализатор; името ѝ се свързва, заедно с група медийни лидери, с Корпоративна Търговска Банка – противоречива институция, за която се твърди, че е обвързана с властта.

За това се смята, че Пеевски е олицетворение на обвързаността между българските политици и нечестни бизнес интереси. Въпреки че обвиненията срещу Пеевски не са доказани, той беше уволнен от предишното правителство, заради обвинения в корупция. Групата около майка му е обвинена в концентриране на медийна собственост, а от там – и на влияние.

Поглеждайки назад, назначаването на Пеевски изглежда като изключително тромав ход от страна на Орешарски и правителството му. Малцина в България са способни да разберат защо е било взето това решение.

На теория състава на кабинета Орешарски съдържа, както технократи, така и политици и трябваше да върне политическата стабилност и доброто икономическо управление след хаоса от последните години на режима на Борисов. Докато новото правителство беше добре прието от инвеститорите, много българи не бяха доволни от явните връзки на главните му действащи лица с бизнеса, а дори

и с организираната престъпност. Назначаването на Пеевски, дни след като кабинетът пое властта, привлече вниманието именно към тези връзки.

Но възмущението стига далеч след фигурите на Пеевски и Орешарски; протестиращите, както и многото други българи, които останаха въкъщи, но не спряха да ги подкрепят, изразяват нетърпимостта си спрямо политическия елит в страната и начина, по който той се държи.

„Протестите бяха предизвикани от раздразнението на все по-политизираната, интернет-грамотна средна класа от състоянието на българската демокрация и липсата на прозрачност и отговорност,“ каза Димитър Бечев, началник на офиса на Европейския Съвет по чуждестранните въпроси, за World Politics Review. „Краят на управлението на ГЕРБ се превърна в закана „никога отново“, която се пренесе и върху БСП и ДПС и тяхното желание да победят противниците си – като два отбора на футболно игрище, които игнорират зрителите, излагайки себе си на опасност. С натиска си за оставка, протестиращите искат да накажат това правителство и да дадат урок на цялата политическа класа.“ Очаквано, войнственият Борисов, който сега е в опозиция, се опитва да използва протестите, за да подобри собственото си политическо положение. Бившият министър-председател дори призова да се проведат нови избори, които той очевидно очаква да спечели. Но хората от антиправителственото движение дават да се разбере, че не искат нито социалистите и техните съюзници, нито връщане на Борисов, който сам е обвиняван в неприемливи връзки с бизнеса и непохватен и авторитарен стил на управление.

След години тишина и широко разпространен фатализъм относно състоянието на политиката в България, огромен брой българи смятат, че повече не може да се търпи и повече няма да толерират обичайното положение. Трябва да се отбележи, че голяма част от сънародниците им, и не само сред привържениците на БСП и ДПС, не са задължително съгласни. Но много се надяват, че страната може да затвори вратата на посткомунистическата ера, през която много висшестоящи политици изглеждаха по-разтревожени за собствените си интереси и тези на бизнес партньорите им, от колкото за общото благо.

„Кабинетът на Орешарски няма да изтрае още дълго – със сигурност не след май 2014“, казва Бечев. „Дългосрочната цел, обаче, е да се подобрят демократичните институции и навици. Никой не си мисли, че това ще се случи за една нощ, но е важно, че началото беше поставено...“ След вълните на протести през февруари-март и юни-юли, всяко правителство ще трябва да е по-отворено към обществена критика и по-предпазливо при угаждане на клиентелата си, от колкото в миналото.

Въпреки че протестите впрегнаха движещата сила на недоволството изключително добре, правителството все още остава на мястото си – знак за твърдост на фона на несигурното му парламентарно положение. Инвеститорите, естествено, са притеснени от политическата нестабилност. Опозицията почти няма политически фигури, които да провокират широка подкрепа. А промяната на система, която е съществувала повече от две десетилетия, ще се окаже предизвикателство. Но тазгодишните протести поне показват, че доста българи повече няма да толерират статуквото.